

ԱՐԱՐԵՏ

Ե. ՏՄԻՒ. ՀԱՅՐ. 50. 1851. ԸՊԻՈՒԴ 7

ՉՐԱՏԻԿ ԿՈՒՄ ՊԵՄԻՐ

Քրիստոս յազնես Դ Եւանջ

Հասարակաց Քրիստոնէից հոգեւոր ուրախութեան օր, հոգեւոր փրկութեան յիշատակի համար ԱԼ որ Քրիստոսի շուրջարմնաց արք աբոմեցաւ, սրովհետեւ Քրիստոս մեր մեղաց համար մասնեցաւ. ով որ Քրիստոսի մեղանկը համար տուաւ, որս ով որ Քրիստոսի քաղցած համար արտաւոր թափեց, նա ունի քրատնք պատ: Քրիստոսի յազնէան համար ուրախանալ: Յարուհիւ ի՞նչ կըշնեակէ: նստած տեղէն վերկենալ, պառկած տեղէն կանգնել, քնած տեղէն զարթիլ, մեռած տեղէն կենդանանալ: Այլ Քրիստոս նստած էր, կամ պառկած էր, կամ քնած էր, կամ մեռած էր, որ վեր կացաւ, կանգնեցաւ, զարթեցաւ, կենդանացաւ: Անք ոչ ոք չտեսած ենք ճանաչում, Լսածոյ նստել, կամ պառկել, կամ քնել, կամ մեռել, վերելու է:

Ազգ. դարձո՛ւր ոտքը Լեւոնոսնին և ան'ս. որ նա Կոմայ Գալիլեացոյ հարսանեաց մէջ հրախրեւած նստած էր: Ամեն բարոսի տունն բաշխած էր: Կաւի մէջ մըրկիլ ժամանակի պառկած քնած էր: Խոսի վերայ մեռած էր: Խոսչին վեր բերիչցաւ: Խորանքը շերտերէն զրկեցաւ: Սարկաբէք շատ քնազամ էին խօսել, այս բաննուր վերայ, օրինակներով, նկարագիրներով: Բայց այս օգնականեցաւ մէջ առե- լի խորհրդակցան, առեղի սպառն ոյն էր, որ Քրիստոս դառին էր նմանեցուցած:

Խորայեւոյի Եղիստոսի գերութեան մէջ, Պարսկացի իշխանութեան ներքոյ էին. և Մատուած՝ երբ որ համեցաւ Խորայեւոյ փրկել, Մովսէսին գրեցր և Մովսէս Մատուածոյ հրամանաւ, երբ որ Եղիստոսի մէջ տան զարհուրելի պատիժները հրաշալւորեց, փրկեցին զիւրեք հրամայեց, որ ամենայն Խորայեւոյի իւր տան մէջ անսպաս տարեկան զառն մորթէ. նորա արվանք քսէ զքան զիւրի չմերձեն, և այն գառին անուրը լինի պատերի կամ գոտիի զառն, այն օրն՝ որ պիտի նորա Եղիստոսի մէջն բաժանին, ասի զառն, կամ որովհետեւ պիտի Մատուած Եղիստոսի մէջն անցանիւր, կամ սիրի ժողովուրդը կարմիր ծով մէջն անցանիւր, ասի զառն՝ կամ պատուի, կ'ընանակի, անոր, անցանին Խորայեւոյի այն դառն առաջին անգամ Եղիստոսեւ մորթեցին և կերան, և առաջին գառիկը կատարեցին և Եղիստոսէն սպասեցան, և Պարսկացի փրկեցան. Բաւաւտոս տարի անապատի մէջ մանկարով, ամեն տարի այն օրը կատարեցին և գառ մորթեցին. Բաւաւտոս տարիէն յետ երբ որ աւետիկ երկիրը ժառանգեցին, այն գառիկը, պատերը, կատարեցին, և զառն կտկան գառը միշտ մորթեցին. Երբ որ Դաւիթ Երուսաղէմ քաղաքը աւաւ պաշտօններու ձեռքն, և նորա օրդին Սողոմոն շինեց Մատուած անուանը տաճարը, և զարդարեց զանազան տեսակի կոյղերով, այս գառին վրայ օռնի մեծ խորհուրդներ քաջարեց. Պարսկացի էին ամենայն Խորայեւոյի՝ որ ամեն մէկ տան մէջ՝ մէկ մէկ հաս գառ մորթեն. Բայց գառները մորթում էին ամեն մէկ տան համար. Յետոյ սկսան ամեն մէկ գեղի, ամեն մէկ քաղաքի համար ևս մէկ մէկ գառն մորթել. որ այն առանձին մորթեալը, ամեն մէկ տան համար կ'ընեն, իսկ այս մէկը՝ իւրաքանչիւր քաղաքի կամ գեղի հասարակաց համար իսկ այն գառը՝ որն որ Երուսաղէմ քաղաքի համար պիտի մորթվէր, յառաջագոյն կ'ընարէին, և մէկ շաբաթ առաջ կ'առնէին Բեթրաղէ տաճ գեղը, և երբ որ լերերու վրէն նէին Երուսաղէմ, մեծ բողմու թեամբ ընդատալ կերթային, գառն գլուխը ծաղիկներով կ'արդարէին, և այս պատճառաւ այն օրը կ'առնէր ծաղիկաղար. և որովհետեւ այն ճանապարհի վրայ շատ ձիւ թիկնեաց և արմաւենեաց ծառեր կային, նորա ձիւքներէն կ'կտրէին և ձեռները կ'առնէին, և այն գառնին անուրաւ ասօր փառօք ներս կ'ընէին Երուսաղէմ. և զառնի օրը հանդիսով քահանայութեանը կ'մորթէին. Բայց այս գառիկան գառը որինակ էր, որ պիտի մահանար. Բեթրաղէ գառիկան գառի տեղը մորթվէր.

Բայ տախտակներ տեսց միեւն. այն ժամանակ, երբ որ Զոռ

մայրեցիք տիրեցին Լըռուսաղէմին. Հռոմէացիք տեսնոյ որ այս ծաղ-
կապարդի օրինն դառն բերելու. պատճառաւ, Հրէայք որ հանդիսի
համար տմեն կողմանց հաւաքուեալ են, այնքան մեծ բազմութիւն է
մարդկեալ, մինչեւ երկիս զայն է յիշուած այն ժողովրդաց շատութիւնը
կամաց կամաց վերջացնել տալին սոց. դառն բերելու. ստիպուեցին
Ստիմառն տալի անցու. Բրիտանոս երեսուն և երեք տարեկան և
երեք ամսեան էր, և քաղաքութեանը մանն էր դալիս: որ գտնիկը կա-
տարելու. համար կամեցաւ. Լըռուսաղէմ երթալ: Բայց լսեց Ղա-
ղարտի հիւանդութիւնը, յետոյ մարդարեացու նորա մահուան հա-
մար և եկաւ. Բեթանիա գիցը, և այն տեղ Ղաղարտին՝ որ չորս
օրեան մեռած էր, կենդանացցց, յարուեցին տաւել: Բայց որք մնաց
Բեթանիա և միւս օրը իւր աշտկերացոյ երկուսին դրիկց Բեթրո-
սէ, որ այն տեղաց բերին մէկ էր, որոց հետք մէկ աւանակ ևս
կ'իլնի. Բերին էջը և աւանակը. Բրիտանոս նստաւ իշի վերայ, և
սկսաւ երթալ գիւղ Բեթրոսէ: Ղաղարտի մահուան համար շատ
հրէայք էին եկել Բեթանիա. որ երբ տեսան Ղաղարտի կենդա-
նանալը, ոմանք փոցեցին պնային Լըռուսաղէմ հանգաւ. տարան. իսկ
մնացեալ բազմութիւնը. Բրիտանոսի հետ միասին օկսան միւս օրը
երթալ Բեթրոսէ: Ղաղարտի կենդանանալու համար որ հա-
տաւ Լըռուսաղէմ, անհամար բազմութիւն մեծ ու պատիկ դուրս ե-
կան որ տեսնեն կենդանացնող Բրիտանոս և կենդանացած Ղաղա-
րտին. Բայց Լըռուսաղէմէն դուրս եկած բազմութիւնը՝ հասաւ Բեթ-
րոսէ: Բեթրոսէս մը Բրիտանոս էշէն վեր եկաւ, նստաւ աւանակի
վերայ: Երբ որ Բեթրոսէն գորս եկաւ, և ձիւնեաց սարի
գլուխը հասան, յանկարծ Լըռուսաղէմէն դուրս եկած բազմութիւնը ևս
հասաւ միւս երեսին ձիւնեաց սարի գլուխը: Բայց երկու բազմութիւնը
որ մէկ գնէիս. տեսան, սկսան բարձր ձայնով աղապսկել: Բայց այս սոց-
ղակելու ժամանակ, յանկարծ մէջի ձերբը միտք բերին, որ այս օրը՝ ծաղ-
կապարդի օրն է, որ օրը որ փութառն եօթմասնասուն տարի առ օր՝ զատի-
կան դառն սոցլակն հանդիսաւոր բազմութեամբ տանուած էին Լըռուս-
ղէմ: Յանկարծ մէկ բռն ևս միտքիցը եկաւ, որ երեք տարի և երեք
ամիս տաւջ, Յովսէփէս միտքիցը Յորդանանի ժող Բրիտանոսի
միտքութեան ժամանակը տակ էր Բրիտանոսի համար, թի ահա՝
մասն Բրիտանոսի ու բաւանայ զմէս տեղաբնէ: Բայց երկու բռնը որ մէկ
զմկաւ յալմագ պատահեցաւ, այնպէս զոգանցուց ձերբառն, որ սկսան
աղապսկել, և աղապսկելու ժամանակը այն տալերը, այն երդերը էին
տաւած, այն որ հին ժամանակի դառն բերելու համար ծաղկապարդ

տառն որք երգում էին . այն երգերն միայն միտքերը միացնու
 րին այս իտարերը . սխալման, օրհնելու՝ ոչ միայն յանձնն աշտան : Եւ
 սպարակը բերնէ բերան ընկնելով , առաւելոյ կրկնում էր . մինչեւ ոչ
 թէպէտ հասան Երեսուցիւմ , և մասն տանալը սննդէս հանգալով
 բոց երկեանց սպարակը չմերջնայ : Քրիստոսի թխտները նա
 մահաւոյն խորհուրդը արին Երեսուցից քահանայապետը առաջ թէ
 ոչ ճշմարտ ամենայն եղանակոյ համար մահի ջիւնացաւ , որ գաւակն
 հրէից . չիմացաւ որ դատականն դատը օրինակ էր Քրիստոսի . չիմա
 ցաւ որ այն դատականն դատը ամենայն ժողովոց համար էր մեզ
 թէպէտ : Երկուցաւ , որ Քրիստոսն իսկականն այն դատը : Երկուց
 որ եւնի վեր դալով , և աւանդին վերայ նստելով , զայն տուել
 հրէական օրէնքը սկստի գողտրի , և Քրիստոսնական օրէնքը սկս
 թաղաւորի : Երկուցաւ՝ որ պէտք չիմի ճշմարտ գաւակն , և սկս
 տոր ժողովուրդը հին ժողովուրդէն բաժնիլ : Երկուցաւ . որ Քրի
 տոսը՝ ինքն Կոթակին արեւոյ Լուստւոյն էր . ինքն Կոթակին օր
 տուալ Լուստւոյն էր . ինքն դատականն դատն սահմանալ Լուստւոյ
 էր . և ինքն եկելէր , որ դատուոյ դատն , իբրեւ դատականն դատն մեզ
 լուսնի վերայ . որ իւր սկսնալէն փրկէ մարդկային ազգը Երեսուցի
 դէպքէն , և Քրիստոսնական աստուծոյն : Զորքայն մասնութիւնը
 բախտ թեւալն ընդունելոյ Քահանայապետը մարտնչ գրեց Քրիստոս
 ստրկուել , չիմացաւ թէ ինքն Քահանայապետն , և դատականն զոր
 ինքը տխուր մարտնչ . մահացաւ թէ Քրիստոս դատականն դատն
 Քահանանէն նորա համար էր ասել . այն հասն Լուստւոյն : Երկուց
 Քրիստոս , որ եկել էր օրէնքն կատարեալ , աներա , երբ հրէից
 տեղը հասաւ , ինքն ևս դատականն դատն պատշաճաւոր թաղալ
 Կոթակական օրէնքով՝ այն դատը իւր աշակերտներով վերնառն
 կերաւ . և միւս օրք ինքն դատին նման խալն վերայ մասաւոյ եղաւ .
 դատն շատերաւ համար մարմնացաւ . իւր արիւնք թաղելոյ :

Եւ այն օրք գերեզմանի մեջ դրվեցաւ . և երգարդ օրք՝ կենդանաց
 և յայտնելին տառաւ Լուստւոյն պատճառաւ նորա աշակերտները , եւ
 հաւատարմաները՝ որն սրնորա մահը տեսան , երբ որ խնայան ին
 դամանալը , սկսան մեկ դէկտ . աւանդ տալ . թէ Քրիստոս յայն
 քէն մահուց արդեն թէ այս Քրիստոսը , որ դատն նման եկաւ Երեսու
 ցիւմ , մասնակցաւ , չորհարկեցաւ , խաղկեցաւ , և թաղիցաւ , Լաւ մեռ
 տեղէն կանգնեցաւ . և վեր կացաւ :

Կիսով , դատը , թերեւս մեզ Քրիստոսնայր , երբ որ դատը տեսն
 ցաւակի օրք , տխուր խնայն միտքերով բերէր հրէից . Օտտիկը ,

եկր: Բայց այն դառը պնդեալն Քրիստոս չէ, և Քրիստոսի
դատելիք չէ: Եւ մինչև այն օրն էր Քրիստոսի օրինակ, որ օրը
որ Քրիստոս գառն նման մորթմիցաւ, երբոր մարմնիցաւ, այնու
հետեւ գառն վերջացաւ Քրիստոսի օրինակ լինելէն:

Դառը թէ կռակք անմեղ Քրիստոսին, պնդեալն մարկի արէր
Սաղք Սեզմոնց վերայ, պատարագի նշխարքի և զինւոյ վերայ. նա է
ճշմարիտ գառը. Եւ է գառն Լատուծոյ, որ բաւնայ զմեզ աշխարհ
հի: Եւ է խնայէս Քրիստոսի խորհուրդը. այն հայր և այն զի
նին՝ մարմին և արդեւ է Քրիստոսին և ինչպէս Քրիստոս Լատու
ծոյ գառն, մեռաւ, և կենդանի է, նշխար և այն խորհուրդն մեծ,
միշտ Քրիստոս մատաղ լինելով օրուս գառն, կ'մեռնի, և
կենդանի է:

Իւ այն գառն որ մինչը դատելի օրն օտարմ' ենք, դատական
գառն չէ: Երեսեք կամ պատգոյ չէ: Եղլ լոկ գառն է. և այն հայր,
որն որ պատգոյ անունով լինում են, այն դատական գառն չէ:
Օրատական գառն այն հայնի, որն որ պատգոյով մեծ եռախմամ' է
Հոր Լատուծոյ. ո'չ թէ միայն դատելի օրը, այլև ամենայն օր, որ օրն
որ կուզէ լինի Քրիստի անդամ որ պատգոյաւ մատուցանի օրհնոյ
վերայ, այն քան անդամ Քրիստոս, անարատ գառն՝ կ'մարմնի և
այն քան անդամ կ'գառնայ դատական գառն Լանն ուղի, որ լեզ
ւով կ'ուզէ պատարագ. անէ, երբ որ այն պատարագի մօ հայր և
զինի նախորդ Հոր Լատուծոյ, այն հայր և այն զինին է մարմին և
արդեւ Քրիստոսի, և գառն դատական, և ճշմարիտ պատգոյ:

— — —

ԹԻՓԻՆՈՒ

Եւ ըստարի մեծ բնութիւղ մարդը՝ հայիւ թէ կարող է խնայ
բարբորի որ լատ օրն: Երցմանայր, քրքիւր, բարձրանալը գառնայր,
օրալհետեւ, ամենայն օր լինում է. ամենայն օր նոր նոր բաներ է
ուերանում. օրորփան տեսածդ՝ երկրիան տեսածիդ վերայ շատ մեծ
բանապանութիւն չէ յոր օտար, վանարոյ ուրդ ստիք լինելով, չէ
կարգադրում խնայ: Թէ պրան մտմանակ մեծ օրան բանէ
ուերայում:

Թայլ մէկ մարդ Թիֆլիզէն մէկ տարի հեռանայ, և վերադառնայ,
այն մտմանակը կ'խնայ թէ ի՞նչ վտախումբիւն կայ: Եւ մէկ տար

վայ մէջ քանի երևելի շինուածք է աւիրուել: քանի՞ Ծանաղարհներ
են շինուել: քանի՞ դեղեցկութիւն է ստացուել քաղաքը: Եւ 1846
միկըրը եկող այս քաղաքը Մոսկովէն սկսած մինչև Սփինիս, բայց
ի Օրիստ քաղաքը, չկայր սղծակի քաղաք, որ հաւատարմի
Սփինիսին Բայց այժմ թո՛ղ տեսնեն Սփինիսը: այս վայ աւրուել
մէջ որչափ մեծացել, և որչափ դեղեցկացել է: Բաղարի սկսող
Կհամարի Երեսնայ ութսուայն: այս ընդարձակ լայն և հարկէ որդա-
ւայի մէջ բարձրացել է Սփինիսու Պոլէ Ռոյնու, նոր Սփինիսին
շինուելիս, որ Հոյսաղի Եղայ Գաբրիէլ Սամանշեանը շինել է,
չորեկաղեկան խնամութեամբ, շրջապատած սիւներով, կամարոցով
պատշգամբներով, առանց չտիպանցութեան խուերով, քաղաքի մէջ
առաջին մեծակառոյց շինուածքը: Եւ Սփինիսին շինուելու հարա-
ւային կողմէ ընդարձակ և լայն որդաւայի ճակատուած՝ երևում է
ոստիկանութեան (պոլիցէ) շինուելիս: Արդոտայի բոլոր ընդարձա-
կութիւնը բարդաւայի է տրած, և դեռ ևս չէ աւարտած: Բարա-
յատակը այն տեղին սկսած հասնում է մինչև Փոխաբքոյի սպա-
քանքը, ուր որ սկսում է Գալիէան պողոտան, (պրոպէկտ):

Եւ երևելի պողոտան, որ Ռաւատաւանին եկող Ծանաղարհար-
ներու: Սփինիս քաղաք մտնելու Ծանաղարհն է, շատ դեղեցիկ և
որայժու գարդարած է զանազան շինուածքներով: որոց մէջ՝ Փոխա-
քոյի տանին կէտ ի շարաւ, (բայ ի տղայ կամ պէտ ի Սփինիսին)
կան ընդարձակ տարածք՝ զբոսարան հասարակաց, գլխաւոր Եւրոպ-
աւան, առաջին կէտը՝ Երթուանայ տանը, զտառաւանի դառնասա-
նաստիկը: Եւ խնամալիսաց Սիւստեանի տանն, և այլ զանազան
խնամութեւ և կողակէ մեծամեծը պեղախնամութեան, և նոր գե-
ղեցիկ գործուածքներու, արհեստներու, Եւրոպայի արհեստաւորներու:
Եւ շինուածոց երեսն է գեղ Երեսնայ: Սորա հանդիպահայեայ կողմն,
որոց երեսն է կէտ՝ Երեսնայ, Հին Կիլիկիայի տեղն, որ դիւց
Կրատաւանին Բաղարի Յովիի Սիլիմիտեանին, լոյս է զանա-
զան Եւրոպայի արհեստաւորաց կրպակներով, որոց մայրը հաս-
նում է մինչև Հայոց Սիւրը: Կէտը եկեղեցին՝ անուանեալ Բա-
մայեանը: Եւ տեղ՝ Փոխաբքոյի սպարանից առջին բացուում է լայն
ընդարձակ և մեծ որդաւայ, որոց արեւելեան կողմն է Ժողովարհը,
(Պոլիցէ) նորա մօտ հին ծառաւանին (Բոլիցէ) նորա հանդիպ
գլխաւոր դառնաւորութեան, նորա հանդիպ արեւմտեան կողմն դիւսարան
(սրբէնայ) նորա մօտ ձեռնարանն (գլխաւոր) և պիտահետեւ անդիւստ-
տիւսարի և քառաւորի սներ, որոց մայրը հասնում է մինչև Սո-

կազմեան քաղաքապետքը Ըյո ազդեցիկ պոդապայի վերայ՝ մեծ օտար
տեղի գուռնէն ախած՝ դնում է մէկ նոր սարքատակ լինի կամ
մայթ (սրբապատ) որոյ երկու կողմէն կայ ծառատունի Սարգստակը
և ծառատունիը խկապէս Պետրքաբայ Հիւրանոցի (դասինի Գեորգի)
սարգստակին և ծառատունիին նման է. ըսցց սորա ձայրը պիտի
հանի մինչև Սոսկովեան քաղաքապետք և այն ժամանակ 530
գրկաչափ երկայնութիւն ունենալով, համարեմ թէ 30 գրկաչափ եր-
կայնութեամբ կլինի աւելի քան զՍոսկովա Տվերեան բաշխարն Սայի
սարգստակ արտառաքէն, բայց պոդապայի քաղաքապետի գեղեցիկ սե-
ներ, սխներու գլխին յալտերներ՝ կազով գիշերները քաղաքը ը-
տառեղաւ համար. ինչպէս որ է Պետրքաբայ Մեխակուն որսակէտն.
Քանի տարի առաջ այս տեղերու յեկն անտանելի էր. այժմ ոտ-
քիչ կոշիկները թաց չիլինի, թէ և սրչափ անձրեւային լինի եղանակն
Բաւառայն մինչև երեկոյ, երեկոյէն մինչև լոյս, անդաւարձ անոշ-
ները. թէ հետեակ, թէ ձիով, թէ սայրով, թէ կառքերով. ան-
հաղար որպէս թէ եռայման մէջ են, մանաւանդ նոր թէտարանի
ընտարտունն, որ որովհեաւ քաղաքի կեդրոնումն է, կամ լաւ էւ
հին և նոր քաղաքի միջակէտն, և կրտակները սպրանքով լիւր, և
ըջակաց մեծամեծ սներու ներքին յարկը բոլորովն խմով թէ
դառել, այն դառնաւաւ երբէք չէ կարողանում այն տեղ լաւ-
թիւն լինել. Գլխապայի պոդապային դէպ արեւելք գէպի վայր
կանտով, առջև. Կերմի, Մեքրանդրեան որդաստան լնդարձակ և
բոյն ուր որ ձախակաղմէ՝ թաւամանակեանց տանն բախանդտիւմ է
Յենորի Կոմիտեան, վորը ինչ դէպի վայր՝ Կորդուանի տաղ և
կեղեցին նորաչէն, քան զայն վայր. Ետարի հրամանատարի տունն,
քան զայն վայր՝ նորա օգնականի տունն, և խմեներնի Հրամանա-
տարի տունն, այն տեղէն՝ պոդապայի միւս կողմն գլխաւոր Հրամա-
նատարի քաղաքակայն կառավարութեան յոյսկոյա Կովկասեան ծա-
ղաց սարգստանն, և զխաւար խորհրդարանի այս մեծ կառավարու-
թեան տանանն, որոյ երկուսի մէջն՝ Կուր պետոյ միւսոյ շինվում է
հրաշակաւոյի բարոյշին կամարջն՝ մի յերեկի շինաւածոց այս ծա-
ղաց. Քաղաքի նոր փոխակալութեանց հետ յիշելու պիտանի է և այն
նոր պոդապայն, որ կոչվեցաւ Փոխարքայի անտուն. Կարնոյնի տն,
որ սխում է թաւար. Բաւառայն առաւ որդաստանն, և Կուր պետոյ
ընթացիւր գնում է մինչև մարտատունը, չորս հարկեր քան և հինգ
գրկաչափ երկայնութեամբ, որ բոտ մեծի մասն քաղաքատակ է չի-
նած, և ժամանակաւ կլինի թիֆլիսը. Լնդարձակն գլխաւոր, ուր որ

շինուա՛ն է միւս եւս նոր գեղեցիկ կամուրջ, որով քաղաքը հարստ է
կամըջով միմիաւորի՛ն հաւթլախ արուարձանն հետ, որովհետեւ եր-
կու հին կամեցով միաւարում է Հաւապարը հետ, և մէկ անհաս-
տատ կամըջով՝ Արեւիկայի հետ և Վերանաւորաց կայանայի հետ:
Եւ հաստատ աստի՛ն որովհետեւ խրաջանիւր տարը՝ երկուր Վար դե-
ար ջրոյ յորդաւթիւնով կամ՝ մակընթացութիւնով աւելցնում է
այն կամարին բախանալով է, և այն հարաւարաց քարեայ կամարին
փոխանակ աւրա է շինուա՛ն: Եւ թէ որ այն կամարը ուտարակ, այնու-
հետեւ կուկից և միւս արուարձանները, ուր որ սցծմ՝ գեղեցիկ և
լայն պողոտաները, և մեծամեծ սարարանաճեւ տները և կրպակները
անթիւ են, այնքան կ'գեղեցիկանան և կ'արցածասանան, որ համարեա՛ն
թէ կ'առանան միւս եւս թիփիփա Չեմ՝ կամեա՛ն: Եւ ինչ աւարտ
ծանծաղը Սուր դեպոյ միւս երեսին, ուր որ մէկ ժամանակ միայն
ուղտերամակայ մեղապատեղ էր, սցծմ՝ գեղեցիկ շինուածներով
լցիւ է:

Գաղանտոյ կամ նոր Սարսիւր

Փարեղ քաղաքումն մէկ ժամանակ տմենեցուն գաղանտում է
խա հնարներով Սարսիւրը երեւել տանձահարոյը վարենի դաւանայ
Եւ թմ Սարսիւրն փոխադէն կոց մէկ երկուստարէ, որ ունի քառասուն
պատաղեղի (պաթէթիւրոս) մէջ լըքը վարենի դաւաններ, և ցունկայա-
ղաց ցոյց է տալիս ինչպէս այն պաղանտները, նայելիս և այն, որ ինքն
այն դաւաններու հետ ինչպէս է մարտնչում, հարտում է, կերա-
կրում է, բարկոյնում է, հնարանդեցումէ, և ինչոյ կամեա՛ն է
այն է աւում: Ունի երկու հարմիր աւաւաններ, աղիւտակ ուղներ, բո-
րենիներ, ամբիթիայի ինձեր, հաստոսի ինձեր, լնձաւաւաններ, մեծ մեծ
զոյլեր, եղջերուներ, յախմբեր, երկու մուղուլ փիւր, մէկ սեւ մեծ փիւր,
երեք Սահարոյի աւաւաններ, վարդեր, և այլ դանդաղ ահեղ, զորեղ
դաւաններ, որոց մէջ քան դամենաին երեւել է միեղծիքուն կամ
ոնդերը լըքը:

Եւս երատասարդը մանում է դաղանայ մա զաւաղեցնելու մէջ,
ձեռքը կամ դուռը դնում է նայա ընթանը, մին կատը տալիս է
ուտերու, խում է, չէ թողնում աւելու, եւ թէ սը դաղանը կատա-
ղում է, մէկ անգամ զրեն մակն անելով դաղանին որպէս թէ կա-

պում կոչեանդում է, և այն բանն այն խառնակ շարժարում է
այն աստիճանին զտղանկերուն, մինչև որ դասնի նման հլու են դառ-
նում, և հաղանդվում են:

Երկրորդ Գլխի Գրություն

Յառնք քեզ ինչ՝ այս իմ վիճակ՝ անընտել,
Իմ՝ անընտելսն՝ այս հող, առարան՝ խոր անել,
Ոչ,՝ անցունողս՝ Կա է վերջին մեր հանդիստ,
Ուրախ մինչ ցարդ բոց՝ ի միայն որ ո՛չ ել:

Յառաւօտու էի ոյճ, խառն քեզ նման,
Դ գիրկս քաղցր իմ ընտանեաց գգուական
Սպիկի ի սեր, ի կեանս անխառն,
Ինչ յերեկոյն եղաց ի յայն լուս գամբան:

Չե առտ դիշեր, ո՛չ որ, ո՛չ ախ, ո՛չ լուսին,
Ըստ է. առդի մեր հանդիստանն միշտ մ'իմն,
Ըստ ընտանիք, ծանօթք, ընկերք մեր է հող,
Յոր լուս մնամ՝ ձայնի վաղց ցոր վերջին:

Ս կեաց զիտդ, զինչ անցունի յաշխարհի՝
Ինչ անցուցա մեզ մեռելաց տմենի,
Ի կեպի որ, յոր բոխանդակ յարտնադիս
Ըս Վատարին մեծի վաղու գործ բաքի:

Ի ո՛ւր այս բանից յանշունչ լինի մեռելաց,
Ի թի՛ և խորհեաց, գիր ի վերինն քոյ դայս:
Չափեմ զգործսդ, մի՛ անհող լիք գոարեաց,
Օ որ աշի տուլ բարբից Սոյան, կեանք մեր, լոյս:

Ի՛նչե՛ս . Օ հրապարակ:

Երեսներ 4 Երեսներ 4

Սէկ խնամատէր՝ մէկ թագաւորի հետ շատ բարեկամ լինելով, երկար ժամանակ նորայ ծառայութիւն արու. բայց վերջը երբ որ սեռաւ, թէ թագաւորը սխալ է իւր հետ առաւ շարժել, և ցոյց տուլ՝ թէ այնուհետեւ չ'ունի այն խնամատէրի խելքն կամ խորհրդին կորստութիւն, քաղաւեցաւ. Թագաւորի մտէն, և մէկ պատահին տեղ նստեցաւ. Դամանակ անցանելէն յետ թագաւորին հարկաւար եղաւ այն խնամատէրի խորհուրդը. մտքը զրկեց պատշաճելու. Գնալ ցոյց դուռ. խնամատէրին, և տեսաւ՝ որ խնամատէրը միջոցաւ դրանն է. խնայաւ՝ որ խնամատէրը՝ Թագաւորի անտես անելոյ պատճառաւ՝ կամեցել է ինքն իրան քաղցորդութեամբ սղանել. Եւ քան պէին դնաց թագաւորին խնայում տուելոյ Թագաւորը խելքն Եկաւ խնամատէրի մետ, և սխալ մեղադրել, որ նոյն խորհուրդինը խնայ արած չէ իրան, և կամեցել է անձնատգան լինել. Խնամատէրը պատասխան է տալիս. եւ չեմ ոտում, թէ անձնատգան լինելը լաւ բան է. ոչ՝ ընդդէմ է բնութեան, և նշան է փորձահարութեան:

Բայց քո անտես անելը ևս մէկ լաւ դործ չէ. Եւ քեզ պիտաւ նայու չի, և միւսմեղում ևս կարող էլ լինել. դու պարտաւոր էիր ինձ այն ժամանակն պահել, երբ որ սխալ չէի, որ մէկ օր պէտք դարձաւ ժամանակին պատրաստ լինելի Եւ թէ կամենում ես որ լաւ տեղը միշտ ընդ տայ, մէջէն պիտի ձէլթը պակաս չ'անես. սոցա թէ ձէլթը պակաս, ընդ ինքնիքին կ'պակասու. Ինչդէմ է մարդկային բնութեան, թէքել այն ցոյցի մէջ, ուստի որ ջուր պիտի խմես:

Չառի արևմտը կարել, և ծառէն, որտեղ ապասել՝ ծաղկելի սխալներ է. Եւ որ ծառէն պտուղ աւանդ տնկողութիւն ունի, նա քանի տարի առաջ նորան ցրելով՝ բերելով ինձաւ է տանում, և սորա ոչքը բռնում է պտուղ առանձաւ. Եւ ցանկող չի հնձիր ցանկող պատրաստը՝ որոյնքաւ շարժած բերելու ժամանակը կ'որոշի:

Սոցա կատուն է, որ պիտի քաղցած լինի, որ մեկ բռնի. Գալուէն, պատիւ, պարգև, Էրբ. այս շորս բանն է, որ աշխարհի լուսաւորութեան պատճառ է դարձել. Եւ քան անատանկը ևս խնամում են, հասկանում են, երբ որ իւրեանց տեղերը իրանց գոգում են, ձին, շունը, իւրեանց աշխատութիւնը մէկը երկու են յիշում. երբ որ է մտնում են թէ իւրեանց տեղը իրանց գոգում է. Ուստի որ երանաւորութիւնը պատճառ է ամեն բարի բաներու. ցաւա՞ր երկնայաւ:

այդպէս և անորոշութիւնը պատճառ է ամեն բարի բանի յետ մնալու, և փոխանակ բարեաց՝ չարերու յառաջանալու:

Դուք քո ծառային մի՛ փորձատրուք, քաղցած պահէ, և սրահանջէ՝ ծառայութիւնն ճշտապատեթիւնը կ'ընեն ակամայ: Եւանայ սրբի տալով շունը (կաշկն) կ'տանէ թէ որ չի բռնիր: Այդպիսի բնութիւնով՝ մայրական բացվում է: Սխալը (հեռու) հենց խնամում է թէ իւր հոգեւորէ բացվում, և բիւթիւնը երբեք չ'արդի վարձն է դառնում: Այս բիւթիւնն, քանի վարդ ձեր քաղցը ձոյնը չ'լսած, միայն կտուցի խոյնեցներն է վաշտել: Եւ թէ մէկը չ'կայ, գոնէ, միւսն ևս թող չ'ընի:

Բայց ինչի՞. լաւ չ'է որ մարդ երախտեաց ճանաչող լինի, փոքրը շատի ակը ընդունելով, պատճառ կ'գտանայ շատին ևս յառաջանալու: Զանկարծ մեկին հազար օգուտ առնելու առատութիւնը միայն Սուրբ Գրքից անսպասելիութիւնն են մին գոյիս: Թաղաւորութիւնները իմացել են որ տւանց երախտագիտութեանն ո՛չ երկրագործը կ'մշակէ երկիր, ո՛չ ղենասորը կ'երթաց թշնամեաց դէմ: Օ՛չ գործարարը կալող է իւր տրհետտակերտումը ապրուստնել, ո՛չ անաւարտները կարող են լաւ լաւ ուսեալ մարդիկ դուրս բերել, ո՛չ խորհրդականը կարող են անգիտիկ խորհուրդ տալ, ո՛չ դատաւորները կարող են անաւատ դատատուան սնել, այն պատճառաւ երախտագիտութեանն անուրը գրել են փորձատրութիւն, և փորձատրութիւնը չորս ճանապարհաւ իւրեանց ենթադրելոյ զիջին կուտելով՝ պարտաւորում են նոցա փառք լուսնել, լաւ դերագանց ղինել: Կաշկո՛ւն, պոկն, պարգն, մոռն, թաղաւորներու և թաղաւորութիւններու արժան գործքերս: Այս գեղեցիկ փարդաւորներու տակին երևում է մարդկային բնութեան զարդարող խախտագիտութեան: Որովհետեւ էլ կ'ասէ նախ՝ երախտըս ճանաչում է, արժան է որ լաւ ծառայեմ: ազնիւնել կ'ասէ՝ նախ՝ աշխատանքս ճանաչում է, արժան է որ հաւատարմութեամբ ծառայեմ: Կարձ երախտագիտութիւնը պատճառ է դառնում, որ մնողը նոր ի նորաց ստանում է մարդկային պարտաւորութեան ծանոթութիւնը: Թէ որդիս իսկիցն ուր արտայն չ'է ծառայել, այնպէս արարէ՝ և դուք նոցա:

Հարկնայ

Մեկ օր Խելքը Դաւթիմը իւր կնքաւորին հրախում է հարկայ

աւտելու: Ռաբին առաջ երբոր խելոք Ղառիթի կենը հաղիւսյն հա-
րելու վրայ եր, խելոք Ղառիթը մօտ գնաց և տասց. քանի որ
կնքաւորը եկած չէ, ինչ մէկ քաւին տուք՝ որ ուտեմ: Կնիկը չե-
րեկեմ՝ որ ձեռքն ունէր և հարկուն հարում էր. առեւի մարդու
աղիւսն խելոք Ղառիթը շեքեկը որ գլխումը կեցաւ, խաւկցաւ և
գնաց քննումը նստեցաւ: Երբ որ կնքաւորը եկաւ նստաւ սեղան, և
սանաւերը բերեց բեզման խալիսէն և զբոյ կնքաւորի աղիւսը, Կն-
քաւորը տասց. Սանահերը ինչի՞ չէ գաղիւ:

Խելոք Ղառիթի կենը խալիս տասց. կնքաւոր քան, հրահանրե-
համեղեք անուշ արտ, նա կուշտ է, ևս էլաւոր երբան մէկ ըս-
շերեկով տուի:

Մէկ օր զեղե զղիւր խելոք Ղառիթին շատ նեղացուց: Խելոք
Ղառիթը զնայ տաւառեղին դօնպատ արտ, և տաւառեղի գո-
րին գրեց բօնոր: Իկան գեղացիք խելոք Ղառիթին խնայ արին,
որ գղիւր բանտի մէջ է: Խելոք Ղառիթ տասց. ես վաղ գրեմի,
որ իշի գերեզմանը՝ գեղի վրան է:

Մէկ օր խելոք Ղառիթի տունը կրակ ընկաւ: Խելոք Ղառիթը
որքան ուրախ մնն էր գաղիւ, և տուն էր թէպէտ իմ՝ տունը եր-
վեցաւ, բայց միտեցաւ քանն էլ դուրս եկաւ. որք խանձաղցան երե-
քան, էլ գիշերը քնած տեղըս չէն կարող ինչ նեղացիւ:

Մէկ օր խելոք Ղառիթը տեսնում է, որ մէկ քանի գեղացի մէկ
տեղ նստած մ'մնումը՝ խորոված են սնում և ուտում. առ էլ հա-
ցը մօտ է տանում, թէ ինչ էլ խորովածին բաժին տուէր: Սարս-
քաւորացին պատրաստած՝ մէկ փորրիկ գորտ են ունենում՝ գնում
են զբոյ հայի վրայ. և նա բերանն է կոխում: Երբ որ տիւեքով
կծում է, գորտը ձրա է անում, և աչում է բերեկն գուրս փախ-
չիւ: Խելոք Ղառիթը տեսնում է. այ օրհնած խորոված, կու-
ղես ձրա արա, կուղես պաւ արա քեզ պիտի ուտեմ: հայոց մէկ կու-
ղես, խժում . . .

Մէկ սուղապան ճանապարհին ելծալու ժամանակը՝ զերեկով
այրերը միւս վեր եր բանած, և ճանապարհորդին երկնքի առողիւրը ըսց
եր տալիս. թէ այս Լաւանն է, այս Սէ: Լաւն է, այս Ենի տալիս է:
Ճանապարհորդն ասում էր, ըս է, ըս է, բայց դա ճանապարհիւ

մօտի՛կ տրաւ Սոցաօրանք՝ էլի մեր մօտիկ տարով, տեսաւ. Եւր խալիկ
տառած ատօպերէն, աւաղ, անոյ, անոյ, մէկ մօտիկ սրա այս Սոփէր
Տարգմաչէն ճանապարհն է. Եւս տօկու ժամանակը՝ սօցը բնիւռ միկ
նօր. և ճանապարհորդի ձեռք ու սորը ջաւեջաւ. Եւր որ միւսան
գամ ոխտի սոյլը նստէր որ երթան, ճանապարհորդը սաւոյ սոյլա
պոմին, խեղբաւ՝ Էմ, որ լծագնես երկնքի ճանապարհները, որ մեր
ճանապարհը չկողմենէր:

ԱՅԳԵՅՆ ԲՆԱԻ

Երապոսը Սոցաօրանք շառաւիղ՝ իւր նստինոյն Սոցաօրանք
բանասանդի անուն նորոգողն և պահպանողն, երկու հեռեւեալ իւր
երկերն ինձ հասուցանելով, որածնաւ տակը որ այն յիշատակող որ
ժամի անձին վերայ ժողը 'ի շատէ ճանաւթութիւն տամ իմ ընթեր
ցողայ. Եւս մարքն՝ սրտի որ իւր ստած երկերէն կ'ըտղի, կամ
տաւմութեանը աղէի մէջն տակաւին արհիւմէ, իւր լծուն, Տէր
Սօփէս Է. աղ Բաճանոյն Սոցաօրանք, հանդերձ նորա իսկական ձե
ռակը պրեալ երգերով՝ ինձ հաշտելով, ինձ համար հեշտայոյց
այս աշխատութիւնն Բաց սոյս ամենայն երգերն և իսկատար վա
րուց ստորադրութիւնն շատով 'ի լոյս կ'ընծայի աղբատկրական ջա
նիւք. Ուսումնասէր և Հարկնասէր Բճիւրաբուի Վերդեայ Ծ.
Հարկերեանց, որ բանի ամոյ հետէ իւր պարտոյ ժամերն այն դե
ղերիկ աշխատութեանց նստիւելով ժողովել է որպէս այն ինքնա
ձեռապէր օրինակէն, նոյնպէս և այլ տեղերէն Սոցաօրանք Հայ բա
նասանդի աշխատութիւններն:

Օգտուելիւն Սոցաօրանք

Երբոր՝ ուխտորն լաւ սէտը է ճանապարհ,

Մտեղծել է մարդեանցս համար, կենող ճանապարհ.

Ճանապարհն երկու կողմն է բաժանել,

Մին լոյն բնագրակի, դնան անհամար, մինն նեղ դժուար

Դժուար է երևում մինչ ոչ բխժանամբ,
Խոկ ելծէ յոժարմբ, կարողեմբ, գնամբ,
Մինչև յերբ մօրորեալ յարդել կռմնամբ,
Գէտէր որ վախճաննէ դրսխան սրոյժառ. լոյսն անսպառ.

Ընայառ ըյս թողնող մարդն ի՞նչ կանի,
Սոխարմի սշխարհում ամենայն բանի
Ստանանայն յետկիկն դձած կտանի,
Խոկ սորայ վախճաննէ դժոխքն խաւար. իշխանն բեկիւոր.

Բեկիւրի կամբլայն երբ հաւ հեռանամբ,
Երանանն թողնելով՝ եղբոր սէրսմամբ,
Գէտէր որ առ Բասուած գործեալ փերմամբ,
Սերով կ'ընդունի կամօքն յոժար՝ որպէս մին մօրորեալ ոչխար.

Ոչխար եմ մօրորեալ 'ի մէջ աշխարհիս,
Ինկել եմ փռոց մէջ, ոչ դործեմ բարիս
Ես Սոցադ ողբին եմ, գճէրդ կոչեմ առիս,
Դու լե՛ր ինձ առաջնորդ կենցաղոյս դժուար, աղատե՛մ խաղառ.

Թշուառութիւն Լճադէնի.

Որդեր մարդկան, յերուք 'ի մոտառութեան,
Դժուարէ կենայն էս աշխարհումս
Փոխարէն փոքրագոյն միմեմարութեան.
Բաղումէ սրտմալթխն և աշխարհումս.

Մարդ կոյ՝ ունի աւելորդաբար բարի,
Ըսէ միշտ ցաւով ալտանութեամբ կ'ըստբարի.
Մարդ կոյ թէպէտ կարտեւրով սար ողով,
Սերսը լի է անծ ռ. վա՛շ՝ խաբումս.

Բախան ման է գողիս ուրախ աւարց,

Ունի որ ծառացի՝ ուրախաց, ժառանգ.
Ընտանիս որ մարդն օրախառնարաց,
Ապիւրնութիւնն միայն՝ է՛ն Բշխարհ՝ ունի.

Եթէ կարգացիլն գու. ան օրէնքէն,
Սրբաւանդ մի պահիր դու անօրէն քէն.
Գիտեն որ՝ խմբապէս դու՝ անօրէնք են
Ուլ որ ունի անիրաւ վաշխ յառաւմն.

Սոցալ օղիս մանէ Սուրբ Երեմիայի,
Օտարութեայ տանալն Սրբութեան է՝ գեղեցիկ.
Որ ինչ էր կոմք սեւառն, Սուրբ էր, եղիցիւ.
Համարեսցի մեզոյս ապաշխարումն.

Ստորագրութիւն

Մէկ որ խելօք Դաւիթ գնում է ուխտ՝ Լէւի, խնայ տալով գե-
ղք, երբ որ խը ուխտը կատարում՝ սոսկում է, տեսնում է, որ
օղն փանքի էլէրը բեռը շարժած՝ զնային փանքի ապաստարան հետ.
Խելօք Դաւիթը այս իշտներու յետեւէն գնալով՝ համարում է
մինչև Լէւիէլ քաղաքը. և այնտեղ գիշերը մէկ հնարով այն իշա-
ները գոյնում է, և քշելով տանում է մինչև Սոս քաղաք, և
այն տեղ ծախում է, և յետ է դառնում իւր տունը. Սանքի
ապաստարան մէկը այս բանը իմանալիս, բաց չէ կարողանում Խե-
լօք Դաւիթին մէկ յարմար ժամանակ գտնել, որ առէ. Մէկ որ
Խելօք Դաւիթ և այս փանքի սորոսաւորը մէկգմէկու պատահում են
մէկ հողկերութի մէջ. Սանքի ապաստարը Խելօք Դաւիթին աջով
տնքով շատ նշաններ է տալիս, բաց Խելօք Դաւիթը չիմանալու.
է դնում. Ահաւմ են կենայներ խմել. Խելօք Դաւիթ գլուխը
ընկել է գինու գորշիլներով, անգողալ համ խմում է, համ
տաղեր է երգում.
Ըստ ունի խմելու լու. ժամանակը՝ քաղմիսներ խնդրում են
փանքի ապաստարէն, որ Խելօք Դաւիթի կենաց մէկ տալ առէ և

Դոս ծանր ու բարակ եղանակով ասում է:

Աբովյանցիք ձառնուաւ արծու դրանց խիստնելք,

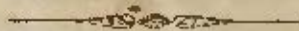
Օր 1^{ին} յարձ¹ն զպարզութ², ապա 1^{ին} փ²ն՝ ծախմանց³ և

Եւրոպայի խնամքը ինչպէս լուրջ է, իսկ ինչպէս զգուշացնուի է, որ
պիտի խնայարարական լինի. ժողովուրդը չէ կ'ապրուի՝ որ այն ժողովրդի անա-
ռաւորք երկրորդական է իւր տնտես, այլ նախ ճանաչող պատասխանուի է:

ԼՂՅ մեկըստ ազգային հոգի պահպանող խնայող,

Չայնիկը՝ ի մէջ գողացելը, կէս րոպէն՝ ի քեզ գիտեցելը:

Եւ այս հնարքով հապկե թէ իմիջից Պատկերը արտափում է փորձանքէն:

$$\left(\frac{1}{2}\right) \pi \cdot \frac{1}{2} + \frac{1}{2} \pi \cdot \frac{1}{2} = \frac{1}{2} \pi \cdot \frac{1}{2} + \frac{1}{2} \pi \cdot \frac{1}{2} = \frac{1}{2} \pi \cdot \frac{1}{2} + \frac{1}{2} \pi \cdot \frac{1}{2}$$

Ազգիկ ամիսը՝ Մարտի փոխհունելեան օրացույցը հասուցչս Նստիկ
կազմութի կելրակէ օրը՝ որ Ազգիկ 1. էր, յերաւի ծաղկագորգի
օրվան քաջամայելուէ, եղանակ էր. արեւ, սլաղ, հանդարտ խլիւ
շաբլիի սիրտ լուսնի լրման օրը եղաւ լիւնը. երկնքը թանձր ամ
սով և մութակալ ծածկէցաւ. կարծեմք՝ թէ Աղամ փերստին
գրականին տարաւորաւ մ' է. խրեցուցիէ՝ արեւ ոյնպէս օրաց և
ցերմ էր, ինչպէր խնամողն եղանակս փառեայ յաղակներս:

Գործընթացի երկնորդ պատմեցաւ Յուդայի ամերիկացիներէն մէկը, Է. Սոգոմայուց պատահաւ կամ չէ՞ յիշեցնել, երկնային տառնայ ստառիկ որոտմամբ և փայտաշէտքներով՝ սննքը և կարիւստ Էփրայիմի օրը՝ Յոյս ասուց որ Վերադարձ հաշտեցնամ է իւր Հայրը մարդկան հետ։ Հանդարտութեամբ օրինակ ասուց այն հեղուքներն, որով իւր աշակերտաց ունեւոր լաւաց, եղց քաղցրութեամբ մանանակ ասուց ջերմեւանդ Վերադարձեց երկնով Վերադարձը զտաւ կական ընկերաց հաջորդակից լինել, և ունեւորայի, և փրկագործ չորստանաց հանգիստից և ոչ ոսկեղէն խաղաղութեամբ սննքնաց որ տաւ օր պատուեց խաղաղութեամբ։

3232: 1000

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

Тюфелев. Аукан 7 го 1851 года.

Цензоръ Священникъ П. Орденовъ.

10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]